

نشریه گفت‌مان انقلاب اسلامی

بسیج دانشجویی دانشگاه امام صادق (ع)

سال نهم | شماره صد و نود و هشت | ۱۴ خرداد ۱۴۰۰

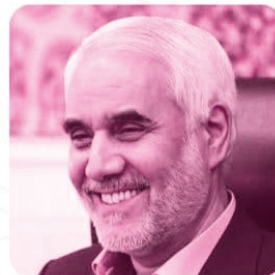
ویژنامه انتخابات ریاست جمهوری

۲ | سوریه و چالش جمهوریت

۳ | مثل همه جای دنیا

۳ | دانشگاه عمومی را بنگاه معاملاتی نکنید!

۴ | روشن کردن چراغ اتاق تاریک

وعده سر خرمن ندهید!

سرمقاله فتح

خارج از اختیارات قانونی و هرگونه اقدام مغایر امنیت ملی نظیر تفرقه قومی و مذهبی در تبلیغات انتخاباتی». متأسفانه در نظام انتخاباتی جمهوری اسلامی ایران تاکنون سازوکار مناسبی برای تحقق و پیگیری وعده‌های انتخاباتی در نظر گرفته نشده است و در این زمینه ضروری است تا مجلس شورای اسلامی ضمن مشورت با صاحب‌نظران عرصه علوم انسانی، یا با اضافه کردن موادی به قانون انتخابات یا تحت یک قانون جدید و جداگانه، در این زمینه ضمانت اجرای قانونی لازم را وضع نماید تا بعضی از افراد خیال نکنند که می‌تواند مسئولیت‌های مهم کشوری به عهده گیرند و پس از آن با اقدامات ناسنجیده خود، هم سرمایه اجتماعی حکومت را کاهش دهند و هم وضع معیشت مردم را دچار کمبود و مشکل کنند.

است، چگونه می‌تواند وظایف نمایندگی را با امانت و تقوی انجام دهد؟ همچنین طبق اصل ۱۲۱ قانون اساسی رئیس‌جمهور سوگند می‌خورد: «خود را وقف خدمت به مردم و اعتلای کشور، ترویج دین و اخلاق، پشتیبانی از حق و گسترش عدالت سازد». بدون شک دادن وعده‌های دروغین در انتخابات نه تنها با ترویج دین و اخلاق مغایرت دارد، بلکه آنها را دچار ضعف و تزلزل می‌کند.

از طرفی دادن وعده‌های ناممکن یا بعید الوقوع یا خارج از حیطه اختیارات ریاست جمهوری از مصادیق فریب دادن مردم برای جذب آرای ایشان است و بند ۵ سیاست‌های کلی انتخابات ابلاغی مقام معظم رهبری در سال ۱۳۹۵ چنین مقرر می‌کند: «ممنوعیت هرگونه تخریب، تهدید، تطمیع، فریب و وعده‌های

شود که با فریب و دروغ به جلب آرای شهروندان اقدام می‌کنند. ضمانت اجرای حقوقی؛ تنظیم قانون کارآمد و مؤثر باید دانست وجود افکار عمومی در زمینه مقابله با وعده‌های دروغین انتخاباتی اگرچه شرط لازم است لکن شرط کافی نیست! در کنار افکار عمومی باید ضمانت اجرای حقوقی و قانونی مناسب و بازدارنده برای تخلف از وعده‌های انتخاباتی در نظر گرفته شود. وعده‌های دروغین انتخاباتی در ابتدا با مبانی و اصول قانون اساسی در تضاد قرار دارد. برای مثال طبق اصل ۶۷ قانون اساسی نمایندگان سوگند می‌خورند: «و دین‌داری را که ملت به ما سپرده به عنوان امینی عادل پاسداری کنم و در انجام وظایف وکالت، امانت و تقوی را رعایت نمایم». حال نمایندگانی که با وعده‌های دروغ در انتخابات برگزیده شده

راه حل مقابله با وعده‌های غیر کارشناسی نامزدها ایجاد ضمانت اجرایی برای این وعده‌هاست. برای وعده‌های انتخاباتی ۲ نوع ضمانت اجرا می‌توان در نظر گرفت:

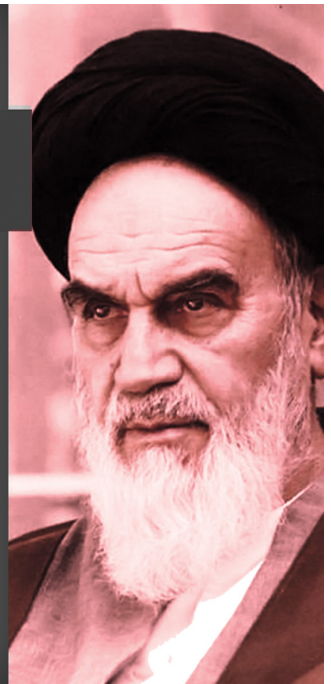
۱. ضمانت اجرای عمومی؛ بیداری افکار و اذهان جامعه شاید بتوان مهم‌ترین ابزار مقابله با وعده‌های دروغین را افکار عمومی دانست. حضور فعالانه شهروندان در انتخابات و تأثیرناپذیری در مقابل وعده‌هایی که از سوی نامزدهای انتخاباتی مطرح می‌شود که این وعده‌ها کاملاً غیرقانونی و حتی غیرممکن است، می‌تواند در یک بازه زمانی مناسب، فضای تبلیغات انتخاباتی را به معرکه ارزیابی برنامه‌ها - و نه وعده‌ها - تبدیل کند و باید امید داشت که بالا رفتن سواد سیاسی شهروندان، مانع از برگزیده شدن نامزدهایی

۹۹ امام خمینی

مسئله ما ریاست جمهوری نیست

از مسائلی که ما در پیش داریم، الآن قضیه انتخابات رئیس جمهور است. من کار ندارم کی رئیس جمهور می شود، به من مربوط نیست، من خودم یک رأی دارم، به هر که دلم بخواهد می دهم، شما هم همینطور. اما اگر بخواهید در مقابل دنیا اظهار حیات بکنید که بگویید ما بعد از گذشتن چندین سال زنده هستیم باید مشارکت کنید. اگر - خدای نخواستہ - از عدم مشارکت شما یک لطمه ای بر جمهوری اسلامی وارد بشود بدانید که آحاد ما که این خلاف را کرده باشیم - خدای نخواستہ - مسئول هستیم.

صحیفه امام؛ ج ۱۹، صفحه ۱۴۸

مسائل منطقه

سوریه و چالش جمهوریت

در دستور کار قرار داد که لازم بود، اما کافی نبود. در حالی که سوریه از نظام تک حزبی خارج شده و مسیر انتخابات را پیش روی مردم گشوده است، اما هنوز با رسیدن به جایگاه ایده آل جمهوریت و امکان مشارکت حداکثری احزاب و افراد در نظام سیاسی فاصله دارد.

با توجه به ادامه نبرد داخلی و اینکه همچنان بیش از سی درصد خاک سوریه تحت کنترل دولت مرکزی قرار ندارد، انتظار می رود هم زمان با پیش روی های بیشتر ارتش سوریه در مسیر آزاد سازی کامل خاک این کشور، اصلاحات ناظر به مسئله جمهوریت در نظام سوریه نیز تکمیل گردد.

روسیه مواجه شد. طبق قانون اساسی، این آخرین دوره حضور بشار اسد در انتخابات خواهد بود و وی در

سوریه از نظام تک حزبی خارج شده و مسیر انتخابات را پیش روی مردم گشوده است، اما هنوز با رسیدن به جایگاه ایده آل جمهوریت و امکان مشارکت حداکثری احزاب و افراد در نظام سیاسی فاصله دارد.

دور بعدی حق شرکت در انتخابات را نخواهد داشت. اکنون یکی از مصائب اصلی سوریه، چالش جمهوریت این نظام است. پس از آغاز درگیری های ۲۰۱۱ در سوریه، اسد اصلاحاتی را

بشار اسد با کسب نود و پنج درصد آرا و با مشارکت هفتاد و هشت درصدی مردم سوریه، برای هفت سال دیگر به عنوان رئیس جمهور این کشور برگزیده شد. این انتخابات، دومین دوره انتخابات ریاست جمهوری کشور سوریه بود. پیش از این در سال ۲۰۱۴ نیز اسد در اولین انتخابات پس از اصلاح قانون اساسی، به عنوان رئیس جمهور منتخب برگزیده شده بود. پیش از سال ۲۰۱۴، نظام سیاسی سوریه تک حزبی بود و تنها همه پرسی تأیید ریاست جمهوری نامزد حزب بعث برگزار می شد، اما پس از اصلاحات صورت گرفته، اجازه فعالیت رسمی به سایر احزاب داده شده و انتخابات ریاست جمهوری برگزار شد. در این دوره، عبدالله سلوم عبدالله (عضو حزب اتحادیه سوسیالیست) و محمود احمد مرعی (نامزد مخالفان داخلی دولت) با بشار اسد به رقابت پرداختند.

این انتخابات در حالی برگزار شد که کشورهای غربی عضو شورای امنیت و در رأس آن ها آمریکا، فرانسه و انگلیس، پیشاپیش مخالفت خود را با نتایج برگزاری این انتخابات اعلام کردند که این مسئله در شورای امنیت با اعتراض و مخالفت

دانشگاه عمومی را بنگاه معاملاتی نکنید!

حضرت امام، شما آقایان را دانشگاه عمومی خواند بلکه در اعتلای فهم جامعه موثر باشید، نه اینکه بالعکس بر فهم مردم بتازید! انتخاب بدترین زمان ممکن جهت پخش مناظرات ریاست جمهوری و بهترین ساعات برای تبلیغات بازرگانی، حاکی از آن است که کاندیدای مورد نظر شما فروشگاه‌های زنجیره‌ای، مواد غذایی و یا مواد شوینده باشند! تکرار برنامه انتخاباتی نامزد ریاست جمهوری این کشور هیچ سهمی در کنگداکتورتان ندارد و جای آن را تبلیغ فلان پوشک بچه اشغال نموده! تماشای مناظرات هم که به لطف برنامه‌ریزی دقیق‌تان از اکثریت جامعه سلب شده و به جایش ما را تشویق بردیدن سریال‌های بی‌محتوایتان می‌کنید! دانشگاه عمومی را بنگاه معاملاتی نکنید!

بریتانیا فعالیت احزاب دینی به دلیل نقض شدن اصل سکولاریسم ممنوع است. ایران از جمله کشورهایی است که اصل مردم‌سالاری را صرفاً به صورت تقلیدی و منفعلانه از جوامع غربی اقتباس نکرده و آن را حتی الامکان مطابق بستر فرهنگی و اجتماعی خودش بازتولید کرده است. به همین دلیل است که نظام انتخابات در جمهوری اسلامی با آنچه در سیستم انتخاباتی لیبرال دموکراسی غربی می‌بینیم از جهاتی متفاوت است. این مسئله نظام انتخاباتی جمهوری اسلامی را با انتقادات و هجمه‌های مختلف روبرو کرده است از جمله اینکه برخی نظارت استصوابی شورای نگهبان را از مصادیق استحاله انتخابات به انتصابات تلقی می‌کنند.

در پاسخ باید گفت وجود سازوکارهای نظارتی بر انتخابات ضروری و در همه نظام‌های سیاسی متداول است. مثلاً در فرانسه شورای قانون اساسی، مسئولیت نظارت بر قوانین عادی مصوب مجلس و تطبیق آن با قانون اساسی، نظارت بر جریان انتخابات و همچنین احراز صلاحیت نامزدهای انتخابات ریاست جمهوری را داراست. شاید بتوان گفت شورای نگهبان جمهوری اسلامی ایران اقتباس شده از حقوق اساسی فرانسه است. لذا تصور عدم وجود نهادهای نظارتی بر انتخابات و همچنین نبود نظارت بر قوانین مصوب پارلمان‌ها امری خلاف واقعیت به نظر می‌رسد.

مثل همه جای دنیا

آیا اجرای هر محدودیتی در فرایند انتخابات خلاف اصل مردم‌سالاری است و یک نوع دیکتاتوری تلقی می‌شود؟ آیا باید انتخابات را با بی‌قیدوبندی در انتخاب کردن و انتخاب شدن ملازم دانست؟

واقعیت این است که اعمال محدودیت و نظارت بر فعالیت‌های سیاسی یک امر رایج در همه کشورهای دنیاست؛ لذا

ایران از جمله کشورهایی است که اصل مردم‌سالاری را صرفاً به صورت تقلیدی و منفعلانه از جوامع غربی اقتباس نکرده و آن را حتی الامکان مطابق بستر فرهنگی و اجتماعی خودش بازتولید کرده است. به همین دلیل است که نظام انتخابات در جمهوری اسلامی با آنچه در سیستم انتخاباتی لیبرال دموکراسی غربی می‌بینیم از جهاتی متفاوت است.

فقط کسانی اجازه فعالیت سیاسی (از جمله صلاحیت نامزدی انتخابات) را پیدا می‌کنند که در چهارچوبی معین حرکت کنند و شروطی را دارا باشند. می‌دانیم وجه مشترک این شروط در همه جای دنیا پذیرش قانون اساسی کشور متبوع است. مثلاً در کشورهای لیبرال دموکرات همچون

روشن کردن چراغ اتاق تاریک

چند نکته حول عملکرد شورای نگهبان در بررسی صلاحیت‌ها و اتفاقات پس از آن

می‌دانیم. شورای نگهبان می‌بایست از یک اتاق تاریک در بسته به یک اتاق شیشه‌ای تعامل‌گر بدل شود. این شورا وفق بند ۱۱ سیاست‌های کلی انتخابات مکلف به تعیین سازوکارهای شفافیت در جهت جلب مشارکت حداکثری است لکن این مهم مغفول مانده و این غفلت از اقناع مردمی و عدم شفافیت در چنین مواقعی موجب تحمیل هزینه‌هایی بی‌جا شده است! مهم‌ترین استدلال اعضای این شورا در عدم اعلام دلایل رد صلاحیت افراد،

فی‌المثل این شورا می‌تواند با پیش‌بینی چند عنوان کلی، بدون اعلام جزئیات دلایل رد صلاحیت، با اشاره به این کلیات مردم را از دلایل رد صلاحیت افراد مطلع سازد. رهبری معظم انقلاب نیز بر این امر تأکید دارند که با رعایت عدم هتک حرمت افراد می‌توان دلایل رد صلاحیت اشخاص را اعلام کرد: «ممکن است بعضی کسان بگویند فلان کس را که رد کرده‌اید، باید علت آن را صریحاً بگویید. اگر مطلبی گفتنی است، اشکالی ندارد آن را بگویید؛ اما اگر مطلبی ناگفتنی است، نباید آبروی اشخاص با این حرف‌ها برود و بیان شود.» یقیناً برخی خطوط می‌بایست حفظ شود فی‌المثل نیازی به بیان نوع جرم ارتکابی فرد یا... نیست و صرف اعلام دارا بودن سوء سابقه کیفری کفایت می‌کند.

را ندارد اما بلافاصله بعد از اعلام این اخبار متهم به سیاسی کاری شد. یا پیش از آن، متهم به مصلحت‌سنجی و عملکرد سلیقه‌ای بود و دقیقاً بعد از اعلام این اخبار متهم به عدم رعایت مصلحت نظام! اتفاقاً عملکرد انقلابی شورا در رد

بلافاصله بعد از درج اولین خبرها از نتایج تأیید صلاحیت‌ها انتخابات ریاست جمهوری، سیل منتقدان به سوی شورای نگهبان هجوم بردند، از عده‌ای دلسوز با دغدغه مشارکت عمومی در انتخابات و عده‌ای که گزینه مطلوب‌شان در لیست نبود تا عده‌ای فرصت طلب که بهانه تازه‌ای برای ناامید کردن ملت و سیاه‌نمایی‌های خود یافته بودند. اولاً در قبال این هجمه بدون فکر و اندیشه، به دفاع از شورای نگهبان می‌ایستیم ثانیاً راه ارزیابی و انتقاد شورای نگهبان را نمی‌بندیم و خود از اولین منتقدان آن هستیم. ثالثاً در قبال این انتقادات نیز با صبر و تأنی مقابله می‌کنیم و حرف حق و لولتخ را می‌پذیریم! در طلیعه بحث باید به جد تأکید کنم که انتقاد از شورای نگهبان سوای از تخریب بلافکر است و یقیناً مغایر با فرمایشات رهبری نیست و البته باید به این نکته مهم اشاره داشت که نقد عملکرد شورای نگهبان و هر نهاد دیگر، نباید با تخریب به حاشیه رود!

صلاحیت افراد ذی نفوذ مفسد و... را تقدیر و حمایت می‌کنیم. شورای نگهبان یک نهاد تخصصی و کارشناسی است که می‌بایست سوای از ملاحظات سیاسی و جناحی و رسانه‌ای و... به اتخاذ تصمیم بپردازد و در صیانت از قانون اساسی و شرع مقدس ذره‌ای تقصیر نکند. ضمناً در نقد این شورا اولاً باید جایگاه و سازوکار عملکرد آن را فهمید بعد زبان به نقد گشود! نه مثل برخی افراد که فرق شورای نگهبان و شورای اسلامی شهر را تشخیص نمی‌دهند و استوری نقد می‌گذارند!

اما ما خود را طلیعه‌دار نقد بی‌حاشیه شورای نگهبان

شورای نگهبان تا پیش از اعلام اخبار نامزدهای تأیید شده، مورد حمله بود که جرئت رد صلاحیت تعدادی از نامزدها

مهم‌ترین استدلال اعضای این شورا در عدم اعلام دلایل رد صلاحیت افراد، حفظ آبروی و حیثیت اشخاص است در حالی که اولاً در تعارض امر عمومی و خصوصی، یقیناً مصلحت عمومی فائق آمده و بر حقوق خصوصی اشخاص رجحان دارد. ثانیاً امکان طراحی سازوکارهایی جهت تأمین هر دو مصلحت حفظ آبروی اشخاص و شفافیت نسبی دلایل رد صلاحیت‌ها وجود دارد. شورای نگهبان چنانکه طبق بند ۱۰ سیاست‌های کلی انتخابات معیارهایی برای

حفظ آبروی و حیثیت اشخاص است در حالی که اولاً در تعارض امر عمومی و خصوصی، یقیناً مصلحت عمومی فائق آمده و بر حقوق خصوصی اشخاص رجحان دارد. ثانیاً امکان طراحی سازوکارهایی جهت تأمین هر دو مصلحت حفظ آبروی اشخاص و شفافیت نسبی دلایل رد صلاحیت‌ها وجود دارد. شورای نگهبان چنانکه طبق بند ۱۰ سیاست‌های کلی انتخابات معیارهایی برای

فتح؛ نشریه گفتمان انقلاب اسلامی

صاحب امتیاز: بسیج دانشجویی دانشگاه امام صادق (ع)

شناسنامه فتح ۱۹۸

مدیرمسئول: علی راستی
سرمدین: علی حکیمی
دبیر هیئت تحریریه: محمد بوالحق

هیئت تحریریه

محمدصادق داریوند
محمد مهدی سرایلو
مهدی زمانی

مدیرمسئول: پوریا عصار
جانشین سرمدین: علی حکمت

درگاه‌های ارتباطی فتح

FathISU_IR
۱۰۰۰۴۰۷۲
BasijISU.ir

نسخه دیجیتال فتح را
با اسکن این کد دریافت کنید

